

بررسی ذائقه سفر گردشگران آذربایجانی

مردم جمهوری آذربایجان با ۹۸۹ هزار و ۸۳۶ سفر ورودی در ۷ ماهه نخست امسال به ایران نسبت به کل سال ۹۶ با ۹۵۹ هزار و ۶۵۳ نفر و ۱۲ ماه سال ۹۵ با ۹۸۱ هزار و ۲۰۰ نفر بیشترین میزان سفر به ایران را در سال‌های اخیر ثبت کرده‌اند و این کشور بعد از عراق دومین کشوری به حساب می‌آید که در ۷ ماه نخست سال ۹۷ بیشترین مسافران ورودی از مرزهای ایران را داشته است. با وجود آنکه ثبت این آمار می‌تواند نویدبخش افزایش سفر ورودی از کشور همسایه باشد؛ اما از آنجایی که چنین آماری از سوی پلیس مهاجرت اعلام می‌شود و در این آمار، تمام ورودی‌ها و خروجی‌ها به ثبت می‌رسد، به همین دلیل نمی‌توان کاملاً این افراد را «گردشگر» اطلاق کرد. با این حال چنین اعداد و ارقامی نشان می‌دهد ایران پتانسیل آن را دارد تا مسافران بیشتری را از کشورهای همسایه جذب کند و از پتانسیل این مسافران به عنوان گردشگر بهره ببرد؛ اتفاقی که البته برخی از آژانس‌های مسافرتی به‌ویژه آژانس‌هایی که در شهرهای نزدیک به جمهوری آذربایجان هستند، تلاش می‌کنند آن را محقق کنند.

تجربه جذب آذربایجانی‌ها

به باور کارشناسان، جمهوری آذربایجان به عنوان یکی از بازارهای مناسب برای تور ورودی از سوی بسیاری از آژانس‌های خدمات مسافرتی به‌ویژه آنهایی که در شهرهای مرزی آستارا و بیله‌سوار هستند، به دلیل پتانسیل بالا در جذب گردشگر مورد استقبال قرار گرفته است. علی مقدسی، مدیر توسعه بازاریابی یکی از آژانس‌های خدمات مسافرتی در آستارا نیز با تأکید بر این موضوع به «دنیای اقتصاد» می‌گوید: «در حال حاضر با توجه به فرصت پیش آمده بسیاری از آژانس‌های خدمات مسافرتی هم‌مرز با آذربایجان با ارائه بسته‌های مناسب و تبلیغات در جمهوری آذربایجان، تلاش می‌کنند قسمتی از بازار گردشگران آذربایجانی را به سمت خود جذب کنند.»

او از جمله راهکارهایی که به وسیله آن می‌توان گردشگران آذربایجانی را به سمت ایران جذب کرد، ارتباط با شرکت‌های مسافرتی آذربایجانی و معرفی مقاصد برای آنها عنوان کرده و افزود: «از جمله اقداماتی که تاکنون صورت گرفته برخی از شرکت‌های خدمات مسافرتی با کمک سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری اردبیل این امکان را فراهم کرده‌اند تا تور آشناسازی برای شرکت‌های آذربایجانی در آذربایجان به کمترین هزینه برگزار شود تا شناخت شرکت‌ها از جاذبه‌های گردشگری ایران به‌ویژه سبلان بیشتر شود.» مقدسی در پاسخ به این سوال که چه فعالیت‌هایی به منظور تبدیل مسافر آذربایجانی به گردشگر صورت می‌گیرد نیز می‌گوید: «طراحی بسته‌های گردشگری با قیمت‌های مناسب و به‌روز و ارائه آنها به آژانس‌های جمهوری آذربایجان از جمله اقداماتی است که تلاش می‌کنیم از این طریق مسافر آذربایجانی به عنوان گردشگر وارد کشور شود.»

از جمله جذابیت‌هایی که ایران برای مردم جمهوری آذربایجان دارد آب‌گرم‌های سرعین و مشکین شهر، زندگی عشایری مردم این منطقه، استفاده از اکوکمپ‌هایی که به منظور اقامت گردشگران در این محدوده در نظر گرفته شده است و فرهنگ مشترکی که تا حدودی در آذربایجان به فراموشی سپرده شده است. او نیز با توجه به این اهداف و پتانسیل‌ها می‌گوید: «در حال حاضر ارزش پول آذربایجان چند برابر پول ایران است و این موقعیت باعث شده تا مردم آذربایجان وقتی وارد ایران می‌شوند امکان خرید بسیاری از کالاها، از مواد غذایی گرفته تا صنایع دستی و... داشته باشند. همچنین زندگی در اکوکمپ‌ها و آشنایی با فرهنگی که تقریباً با فرهنگ آنها هم‌خوانی دارد نیز برایشان بسیار جذاب است و دوست دارند فرهنگ گذشته خود را ببینند.» به گفته مقدسی این موقعیت کمک

بسیاری می‌کند تا منطقه آستارا و بیله‌سوار که بیشترین ورودی از آذربایجان را دارند، رونق یافته و توسعه کشاورزی و اکوکمپ‌های این منطقه را به همراه خواهد داشت.

مسافران عبوری یا گردشگر؟

اما به عقیده برخی فعالان گردشگری، روی دیگر سکه سفر ورودی مردم جمهوری آذربایجان به ایران این است که افزایش تعداد ورودی به ایران به دلیل افزایش گردشگر نیست و این افراد ممکن است با چند هدف دیگر از جمله خرید کالا به وسیله مرز نشینان، عبور پیله‌وران، رهگذرانی که به واسطه ایران از آذربایجان وارد نخجوان می‌شوند و... وارد کشور شوند که نمی‌توان به آنها عنوان «گردشگر» داد. محمود بنکدارنیا، یکی از اعضای جامعه تورگردانان ایران با اشاره به این موضوع در گفت‌وگو با «دنیای اقتصاد» می‌گوید: «به حساب اینکه تعدادی آذربایجانی، ایران را بدون آنکه به‌عنوان مقصد گردشگری انتخاب کنند محل گذر و خرید کالا دانسته و کمتر از ۲۴ ساعت در آن اقامت دارند، نمی‌توان آنها را گردشگر اطلاق کرد.» اما به باور او با سیاست‌گذاری‌های راهبردی، دولت می‌تواند بخش اعظمی از این مسافران ورودی را به گردشگر تبدیل کند: «برای جذب گردشگر ورودی از کشور آذربایجان نیاز به یکسری بازسازی و بازاریابی داریم.»

لازم است در کشور آذربایجان جهت معرفی ایران نمایشگاه‌هایی برگزار شود. همچنین بیلборدهای تبلیغاتی در سطح شهرهای جمهوری آذربایجان جهت معرفی ایران نیز نصب شود. علاوه بر این می‌توان بسیاری از آژانس‌های مسافرتی این کشور را جهت ارائه بسته‌های سفر به ایران ترغیب کرد. بنکدارنیا به لغو روادید یک‌طرفه نیز اشاره و تاکید می‌کند که می‌توان از این پتانسیل هم بهره گرفت: «شاید تاکنون شرکت‌های گردشگری که هم‌مرز با آذربایجان هستند فعالیت‌هایی در زمینه جذب گردشگر کرده باشند؛ اما کافی نیست و باید سطح فعالیت‌ها گسترده‌تر شود. دولت باید در این زمینه دست به کار شده و اقداماتی صورت دهد تا از این طریق مسافرانی که وارد ایران می‌شوند به‌عنوان گردشگر از بخش سیاحت، زیارت و سلامتی کشور نهایت بهره را ببرند.»

به هر روی، آمارهای ثبت‌شده نشان از ورود مسافران آذربایجانی به کشور دارد و چنین فرصتی را می‌توان مغتنم شمرد و از پتانسیل این افراد نیز جهت جذب گردشگر استفاده کرد. کارشناسان حوزه گردشگری بر این اعتقاد هستند که حتی می‌توان در همین مسیر عبوری مردم آذربایجان نیز بازارچه‌ها و فرصت‌هایی را فراهم کرد تا ایران و جاذبه‌هایش معرفی شود و بعد از آن با معرفی مقصدهای دیگر مردم آذربایجان را مجاب کرد تا ایران را به‌عنوان مقصد گردشگری خود انتخاب کنند.

منبع: آزاده باقری - خبرگزاری دنیای اقتصاد